

ԿՐՈՆԱԿԱՆ

Կ Ի Ն Շ

ՔՐԻՍՏՈՆԷՈՒԹԵԱՆ ԼՈՅՍԻՆ ՏԱԿ

Մասնաւորաբար անցեալին և գլխաւորաբար նուազ քաղաքակիրթ երկիրներու մէջ մինչև այսօր իսկ (ֆաղաւակիրք երկիրներ ընդհանուր վերադիրին ներքև կարելի է զետեղել գրեթէ բոլոր քրիստոնեայ պետութիւնները այսօրուան, Առաւելագոյն չճանչցող ժողովուրդներէն ճափոնցիները և Հրեաները բացառութիւն կը կազմեն), կինը կը նկատուէր ստորադաս, երկրորդ կարգի արարած մը, նուազ իրաւունքներով, Այս տեսութիւնը կու գար անշուշտ Աստուածաշունչէն, որ իր առաջին էջին մէջ մեզի կ'ըսէ թէ Աստուած նախ Ադամը ստեղծեց և ապա Եւան, իբրև

անոր օգնականը (բառը սմանց մօտ համանիշ է ծառային), սահմանուած գոհացում տալու մարմնաւոր իր հեշտախառն ցանկութիւններուն, այլ խօսքով՝ իր կիրքերուն և կարիքներուն: Կու գար նաև և մասնաւոր անկէ՝ որ Եւան եղաւ առաջին մեղանշողը, կնոջ շնորհիւ մեղքն (ու անոր հետեանք մահը) մասն աշխարհ: Տակաւին կայ կազմախառն տեսակը, քանի որ մարմնով տակի փոքրակազմ և տկար է էջը (մտահան չընել իր երկարակեցութիւնը), հուժկու և յաղթանդամ տարէն նուաճուելու, տիրակալուելու ենթակայ:

Այս սխալ տեսութիւնը սրբագրուեցաւ Բրիտանիէութեան լոյսով: Աւելի ճիշդ՝ Բրիտանիէութեան և մարդկային բովանդակ պատմութեան ժեծագոյն կինը հանդիսացող Ա. Կոյս Մարիամով: Պարապ տեղը չէ որ ճնորհ կամ ճերկորդ Եւան կոչուած է ան Եկեղեցւոյ Հայրերու կողմ

անմար վիճք ծրարած ձեր արեւում, դիմեցէ դէպի կեանք, դէպի աշխատեցէ, դէպի լոյս առաւօտ, անկոտրում հաւատքով եւ լաւատեսութեամբ դէպի մեր ազգի ապագան, դէպի ձեր կործանուած հայրենի աշխարհի նոր ապագան:

Մի վախեցէ, մի սկարացէ, մի երկմսէ, ֆայլեցէ առաջ՝ ձեռք-ձեռքի տուած բոլորդ միասին, բոլորդ միասին, բոլորդ միակամ: Ձեր մէջ բոլ չլինեն բաժանումներ, չլինեն անհամեմատութիւններ: Լաւ է, որ ապրէի ու աշխատէի իբրեւ հարազատ ցաւակից եղբայրներ, իբրեւ գործակիցներ, մէկդ միւսիդ պատգամ, մէկդ միւսիդ օգնական, իբրեւ ազնիւ ֆաղաւացիներ մեր մայր հայրենիքի:

Ձեզ սպասում է եւս մի ծանր ձմեռ, բայց մի վհասուէ, օրովհետեւ տուած նորից կը բացուի զարուհը պայծառ, նորից կը կանային ձեր դատեսներն ու լեռները, նորից կը հնչեն երգերն աշխոյժ ձեր երեխաների:

Եւ ես միտ աղօթելու եմ ձեզ համար, աղէտալ ֆաղաւների աւ գիւղերի բոլոր վիրաւոր զաւակների համար:

«Տէր Աստուած, արքմացու ֆո զօրութիւնը եւ եկ փրկելու մեզ: Աստուած զօրութեանց, վերականգնիր մեզ, երեւցու մեզ ֆո երեսը եւ փրկիր մեզ» (Սաղմոս, ԼԹ. 3-5): Ամէն:

Ձեզ բոլորիդ իմ հայրական սէրը, իմ արտից բխած բարի մաղթանքները եւ իմ հայրապետական օրհնութիւնը:

Ողջ լեռն զօրացեալ Սուրբ Հոգւով: Ամէն:

ՎԱԶԳԵՆ Ա.

Կաթողիկոս Ամենայն Հայոց

մէջ. Ս. Իրէնյան, Լիոնի (Ֆրանսա) աւաջի խորհրդակցութեան (Ք. Դար) այս մասին ունի խիստ յատկանշական հետազոտութեան քերթ. Եւրոպի ըմբոստութեամբ կապուած հանգոյցը Մարիամ իր հնազանդութեամբ քակեց. Եւրոպի անհաւատութեամբ կապուածը Մարիամ իր հաւատքովը լուծեց. Եւ ինչպէս որ համայն մարդկային ցեղը մեղքի տիրապետութեան տակ ինչպէս կենոյ մը ձեռամբ, նոյնպէս կենոյ մը ձեռամբ ազատագրուեցաւ անկէն. իսկ մեր սրբապետ շարահանադիրը, Ս. Կոյսի վերափոխման Գ. օրուան նախառեւակի շարահանին մէջ կ'ըսէ. «Որ զդատակնիք երկանց անիծից նախամօրն հոյոժ միածնի Որդւոյ քո ծննդեամբ կոյսն Մարիամ»:

Հետեւաբար, բաղոյ անոնք, որոնք կ'որակուին Տիրամօր սրբութիւնն ու դերը մարդկային փրկագործութեան պատմութեան մէջ, կեցծ են ու անիրաւ՝ երբ կը ձառնեն կրիներու հաւատարութենէն. Անոնք աշխարհիկ, նիւթական տուեալներու և հայեցակէտերու վրայ միայն կը փորձեն չիմնել իրենց կարծիքն ու տեսակէտը. Եւ գիտենք թէ այդպիսի չիմերու վրայ բարձրացած տեսութիւններն ու դրութիւններն որքան խորիւրդ են ու անհաստատ:

«Զիք խաբի ոչ արուի և ոչ իգի»:

Այս գոհար սկզբունքը չէր կրնար երեւի Նոր կտակարանէն դուրս, տարբեր կրօններու նուիրական մատենաներուն մէջ. (նօսք չուենիք այս սկզբունքէն մեկնելով «այլանդակ որոշումներու յանգող ուղորմելիներուն», երբ հաւատարութեան իրաւունքը յենակէս կը գործածեն, առաջնորդելու համար էգը Եկեղեցւոյ նուիրապետութեան բարձր կարգերուն):

Քրիստոնէութեան արշալոյսին իսկ բազմաթիւ կիներ կը փայլին Աւետարանի էջերէն իրենց առաքինութեամբ ու բարեպաշտութեամբ: Ոչ մէկ տարբեր կրօնի մէջ կ'իյն Եւրոպեացի է իր բարձր դերն ու պատուոյ դիրքը՝ ինչ որ Քրիստոնէութեան մէջ, Ս. Կոյսէն ետք ու բացի, հոն են Մարթան ու Մարիամը, Մագդաղենացի, Մարիամ կղզեպան և ուրիշներ: Կիներ էին Քրիստոսի խաչելութեան ճակնապարհին վրայ՝ քաջաբար արտասուողները: Պիղատոսի փափկասիրտ կինն էր

որ իր կարծրասիրտ ամուսնոյն կը յորդորէր մօտ չառնել Անմեղին դատապարտութեան մէջ, կայ նաև առանգութեան վերոնիքան, յոգնատանջ Աստուծոյդ արեւել իր բարեխիղճ փութկոտութեամբը անմահացած: Կիներ էին (բացի Յովնանէս Աւետարանիչէն) խաչի ստեղծ, Փրկչի հոգեվարձին ականատեսները և վերջապէս կիներ՝ առաջին այցելուները Անոր պարագլ զերեզմանին և Անոր Յարութեան քաղցր աւետիսը հրեշտակէն լսողները:

Թէ որքան օտորոգաւ կը նկատուէր կիներ (և միշտ օրս ալ կը շարունակուի տեղ տեղ նկատուի) Մովսիսական կրօնքի հետեւորդներուն մօտ, բաւ է յիշել այրերու բերանը դրոժած Թալմուտին հետեւալ զոհաբանութիւնը. «Շնորհակալ եմ, Տէր, որ զիս էգ չես ստեղծած»:

Բոլորիս ալ ծանօթ է ճաշայլ պատկերը մարդկային այն ընկերութիւններուն ուր արտօնուած է բազմակնութիւնը կամ ամուսնախառնութիւնը: Առաջինը բարեբախտաբար հեռու է քրիստոնէութենէն: (Ստի նախագը չկրցաւ մօտ կազմել Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներուն միշտ իր հրաժարութեամբ բազմակնութենէն) Բայց, դժբախտաբար, չենք կրնար նոյն գոհուհաւորութեամբ արտայայտուիլ երկրորդի պարագային: Եւ, զարմանալիօրէն, ընկերութիւնը ապականող այդ երեւոյթը ամենէն աւելի կը ծաւալի մօնէնէն քաղաքակիրթ նկատուած երկրին մէջ, Աստուանի ջուրերէն անդին:

Բոլոր անոնք, որոնք Աստուծածածինը դուրս կը ձգեն մարդկային փրկագործութեան մեծ առամէն և կենոյ կը նային քրիստոնէութեան համար խորթ հայեցակէտերէ, հեռու կը պահեն Մարդկութիւնը իր երկու կէտը նկատել կրիները. քաջի աւանց իրկարակեցութենէն, բոլորիս ալ ծանօթ են պատճառները այր մարդերու կեանքի ծառը իր առուգութեանը մէջ կացիանհարող լծակեցութեամբը պայմանաւոր քաղաքակիրթութեան բարձունքներէն: Մարդկային պատմութիւնը անսուտ վկան է այս ճշմարտութեան: Եւ արդէն հաւատարմութեան սկզբունքին վրայ խա-

ԽԵՂԱՅԻՐՈՒԱ Ծ ՃԵՍՍՐՏԻՑԻՒՆԵՐ

«Սիրոն»-ի նախընթաց համարին մէջ խօսած էինք նորարարական փոքրերու մկրտութեան հարցին նկատմամբ պարզած անճիշդ կեցուածքին մասին: Հոս կ'ուզենք աւելցնել հետեւեալը. — Մերժելով վաւերականութիւնը երեխաներու մկրտութեան, անոնք կը դիմեն իրենց յարող պատեհապաշտներու վերամկրտութեան, որ, հասկնալի պատճառներով, իր ձեռովը կը տարբերի մանկիկներու մկրտութենէն: Այս իրողութիւնը իրենց հարցին իւր քսած կ'ըլլայ նաեւ անով՝ որ մկրտուածը լուսանկարելով, զայն իբրեւ շահուած մը կամ փրկուած մը կը ներկայացնեն իրենց համար, նոր Աշխարհի հաճոյամոլ ստանններուն մէջ ապրող զիրենք առաքողներուն, Թիրանալու համար յաւելեալ Տուարներու: Որովհետեւ առանց ատոր, դիւրին չէ Ուրիշներուն փաստել յաւելումը իրենց յարողներու թիւին (աւելի ճիշդ պիտի ըլլար ըսել իրենցմէ որսացուածներուն), վասնզի տուեալ աղօթալմարի մը մէջ գտնուող անհատը չէ կարելի միշտ ալ նկատել անդամը նոյն համայնքին կամ յարանաւանութեան:

* *

Աղանդաւորներու հոգեւորական գաւառ (գծուար է հոգեւորական նկատել անձ մը որ իր այդ իշխանութիւնը ստացած ըլլայ առաքելական յաջորդականութեամբ որբացած Եկեղեցիէն անջատուած անձի մը կողմէ), միւս բոլոր — վաւերական — Եկեղեցիներու պաշտօնեաներէն աւելի, ի ժամու ե ի տարածման կը բարբառին Գրիգորի երկրորդ գաղտնային կամ աշխարհի կատարածին մօտալուծ ըլլալու մասին, այդու իսկ բազմութիւնները ի-

րենց կառքին լծելու ու իրենց պատկան համայնքի ջոջերուն հետ այս կամ այն կերպով գծաւանները իրենց միացնելու մարմաջէն տարուած: Կարծես մեր օրերու Յովնանէն Մկրտիչները ըլլային անոնք, «Ապաշխարիցէք, դիմե՛ք է արքայութիւնն Աստուծոյ» հրաւերը կարգալով իրենց տըր ձախէն զանազանել չկրցող ողորմելիներուն:

Քանի՜ քանի՜ անգամներ անոնք այնքան յառաջ գացած են իրենց այդ դիտաւորութեան մէջ, որ որոշած են նոյնիսկ ամիսն ու տարին ուր ամէն կեանք պիտի դադրի այս մոլորակին վրայ, միշտ ալ խայտառակուելով յետոյ իրենց անհարկի ու չարամիտ փութկոտութեանը (աւելի ճիշդ՝ յանդգնութեանը, որովհետեւ կը հաւատանք թէ անոնք բնաւ ալ չեն փութաքի Տիրոջ Օրը մօտեցած տեսնել) համար: 2000 թուականին մօտեցումը ուրիշ առիթ՝ նոր թափ տալու մարգարէաւիպ իրենց բանգագուշանքներուն:

Բայց օրերու վախճանին ժամանակը մեծագոյն դադարիքը պիտի մնայ մարդուն համար: Երբ առաքելուները Տիրոջ համբարձումէն առաջ Անոր մօտեցան այս հարցով, Ան ըսաւ անոնց. «Ո՛րք է ձեզ գիտել զժամու ե զժամանակս» (Գործք, Ա. 7): Ուրիշ տեղ մըն ալ Գրիգորն ըսած է. «Այլ վասն աւուրն այնիորիկ ե ժամու՝ ոչ ոք գիտէ, ոչ հրեշտակք յերկինս՝ ե ոչ Որդի. բայց Հայր միայն» (Մրկ., ԺԴ. 32): Այս համարին շուրջ արուած կամայական մեկնութեան մասին պիտի անգրադառնանք յաջորդել:

Ետաւ աւելի լուս ու պատշաճ պիտի ըլլար որ այդպիսիներու շան քարոզին կարեւորութիւնը ընծայելու տեղ ե աշխարհի կատարածէն սարսափելու փոխարէն, մարդերը սարսափէին իրենց իսկ կեանքի վախճանի հետանկարէն, պատարտութեամբ համար այդ անաւոր (աւելի ճիշդ պիտի ըլլար ըսել վճռական կամ ճակատագրական) վայրկեանին, որ կրնայ ամէն բոլորէն զոգի նման հասնիլ ու մեր առջեւ բանալ գուռը գէպի կամ յաւերժութիւն ե կամ անէնթիւն:

Գ. Ժ.

(2)

Գեորգ Ս. Ժիւնիւիզեան

ընտելուած քրիստոնէական բարոյականը չէր կրնար տարբեր կեցուածք որդեգրել յոյժ էական ու կենսական այս հարցին նկատմամբ:

Ս. ԱՍՏՈՒԿԱՄԱՐԱՅ ԺՈՒՆԵՐ

Ինչպէս միւս բոլոր Քրիստոնէայ Առաքելական (եւ այդու իսկ Ուղղափառ — Orthodox — քրիստոնէական կամ Յունադաւան Եկեղեցիին միայն տրուած է լոկ Ժոյն քնորոշող մակդիր մը չէ, ինչպէս ոմանք ազիտութեամբ և սերիշներ չարամտութեամբ կը կարծեն) Եկեղեցիներ, այնպէս ալ մեր Եկեղեցին տարւոյն մէջ ունի Ս. Աստուածածնայ նուիրուած մէկէ աւելի տներ, անոր սրբաշնորհ կեանքին նշանակալից Նանգրուանները կազմող եղիւթթիւններուն աւելնչուած ընդհանրապէս:

Եթէ ուզենք Եկեղեցական անացոյցը բաժնել շրջաններու, անտարաճոյս որ քրիստոնէութեան երկու մեծագոյն տօններուն կապուած տօնական շրջաններէն զսւրբ, առաջին տեղը կը գրաւէ շաբթ Ս. Աստուածածնայ տօներուն, Գէթ իրենց տեղութեամբ, որ աւելի երկար է քան Ամանորի և Ս. Մննդեան տօներու շաբթը և հոս, Սրուտաղէթի մէջ, կը գրաւէ աւելի քան երկրորդ կէտը տմբան հղանակին, աւարանով ճիշդ անոր վերջին օրը: Մեր անհարկութիւնը կ'երթայ անշուշտ վերափոխման շուրջ խմբուած տօներուն, ուրում Ս: Քաղաքին մէջ կը կատարուին աւելի մեծ շուքով, արուած ըլլալով որ Տիրամօր կեանքը սկսած ու վերջացած է հոս, ուր իր Ծննդեան (Ս. Աննայի պաղիլիքան, «Պրոպատիկէի Խաղաղեան մօտ»), ննջման (Սիոն լեռան Գերման-կաթոլիկ Բենեդիկտեան Հարբուրտ Տօքմիտիտ արքայտան) և Թագման ու վերափոխման (Գեթանմանի ձորին մէջ զանաւոր Ս. Աստուածածնայ ատորերկրեայ, ննաարուեան Տաճարը) վաղբերուն վրայ կառուցուած են յատկապէս խղճատուներ, ու կը տեսնուին երկար, արուած ըլլալով որ Յոյնեքու կարծրամտութեան պատճառաւ, միւս Արեւելեան Եկեղեցիներն ալ, Ս. Տեղաւոր մէջ տիրող Բրաւիկաթը — Status, Quo — չ'ընդունան մասնազատութեամբ, սակայնաւ են ընթանալ Հին Տօմարով, հակառակ արեւու լոյսին պէս բացայայտ անոր սխալին:

Այսպէս, Օգոստոս ամսու առաջին օրն իսկ Յոյն-կաթոլիկներ կը սկսին վերափոխման տօնը կանխող երկարաթեայ պահանջողութեան, ամէն երեկոյ կատարելով «Փարաքլիս» կոչուած արարողութիւն մը: Դ Օգոստոսին Ղպտիններ կը սկսին նոյն պահին, 16 օր Ս. Պատարագ մատուցանելով Տիրամօր Գերեզմանի Տաճարէն ներս մեր կողմէ իրենց տրամագրուած Ընծայման խորանին վրայ: 12 — 18 Օգոստոսի միջև զուգարկազ կը կրակի օրը, Նոր Տօմարի համաձայն շարժող Հայ-կաթոլիկէ համայնքը կը տօնախմբէ Ս. Կոյսի վերափոխման, կատարելով նաև «Եղողօրհնէք», զոր մենք ալ կը կատարենք նոյն օրը, պառզիկ հասունութեան շարջանը ըլլալուն: Իսկ 12 — 18 Օգոստոսի միջև ինչոք երկուշաբթի օրը կը սկսին Հայոց երկարաթեայ կէս-հանդիսաւոր (մասնակցութեամբ Սարկաւազներու և Ժառանգաւոր երգիչի զգլորներու) Պատարագները Տիրամօր Ս. Գերեզմանին վրայ, Յոյնք, որոնց վերափոխման թուականը անշարժ է, այդ կարգի Պատարագներուն կը սկսին Հին Տօմարով Օգոստոսի առաջին օրը (14 Օգոստ.), երբ կը սկսի իրենց պահանջողութիւնը: Ասորինք ալ միասին տօնելուն, նոյն շրջանին կը պատարագեն գերեզմանին մօտ զանաւոր հայապատկան խորանին վրայ: Լառնիներ, որոնք վերափոխուած անշարժօրէն կը կատարեն 16 Օգոստոսին, կանխող երեք օրերու (նախապէս ինը) ընթացքին մասնաւոր երեկոյան Պատարագ կը մատուցանեն իրենց Մայրավանքի եկեղեցուն մէջ: Իսկ տօնի օրը — որ մին է տարւոյն շարժարմայաւ տօններէն — առաւօտուն հանդիսաւոր Ս. Պատարագ կը մատուցանեն Գեթանմանի Church of the All Nations կամ Church of the Agony եկեղեցիին մէջ, իսկ կէսօրէ ետք, Տիրամօր Գերեզմանի Տաճարին կից զանաւոր այրին մէջ ժամերգութեան կատարելէ ետք կ'իջնեն յախտէ և յերկրպագութիւն ամենօրինակ Տիրամօր Գերեզմանին, Pater, Ave, Gloria երկոյ արտասանութիւնն ետք տաղերգելով Սրբուհիին ձեռնած նշաւալուր մեղեդի մը: Տաճարին սեփականատէրերն են Հայ և Յոյն Պատրիարքարանները:

Քէկե կաթոլիկ Եկեղեցին, մերինին նման, չաւնի Ս. Կոյսի ննջման յատկացուած մասնաւոր օր եւ ժամաւորութիւն, իրար միացնելով ննջման եւ վերափոխման յիշատակները, ապկայն հոս, Տորմիսիոն Աբբայարանի մէջ, որ, ինչպէս ըսինք, կառուցուած է Տիրամօր ննջման վայրը իբրեւ ցոյց տրուած այրին վրայ, մասնաւոր արարողութիւն կը կատարուի 14 Օգոստոսի երեկոյեան:

Քէկե Այլակերպութեան տունը մասնաւոր կապ մը չունի Տիրամօր տօներուն հետ, բայց ճիշդ պիտի չըլլար այս շրջանին մասին խօսած ատեն զանց ընել Յուսաց Այլակերպութեան տունը, զոր, բացի Թարոր յերան իր պատմական վայրէն, կը հանդիսանորեն նաեւ Գեթեմանիի Ս. Աստուածածնայ Տաճարին ներս, ամէն տարի 19 Օգոստոսին, շէրայափառածով մուտքէ եւ հանդիսաւոր Ս. Պատարագէ ետք կատարելով նաեւ ՇՐՈՆՈՒԹԻՒՆ Խաղողոյ:

Նոյն օրը, նոյն տաճարին մէջ, նոյն մեծ դպարին յիշատակը տօնախմբող Ղըպտիներն ու Ասորիներն ալ կը կատարեն նոյն արարողութիւնը:

Ատեն մը, երբ քաղաքական պայմանները ձեռնադաշտէն, այս շրջանին երուսաղէմի հին քաղաքի նեղիկ փողոցներուն մէջ իրենց ներկայութիւնը զգալի կ'ընէին Ղպտի ուխտաւորներ, որոնք, Ս. Զատիկ տօնին նման (Քէկե թիւով մի քիչ նսւաղ) կը ժամանէին իրենց բնօրրանէն (Եդիպոս), կատարելու համար, իրենց բառերով, «Մարեմական այցելութիւնը»:

Ըստ կարգ մը աղբիւրներու, Քէկե եւ հաւաստի, Ղպտի Եկեղեցւոյ ժոռ վերափոխման թուականի փոփոխութիւնը արդիւնք է այս իրողութեան: Նուազեցնելու համար խնդուժը տաճարէն ներս (Յոյներ մինչեւ հիմա ալ բուական ուխտաւոր կ'ուսնան իրենց տօնին), համաձայնած են 6 օրով կանխել իրենց ժամաւորութիւնը հոս, եւ այս կարգադրութիւնը աւելի ուշ ընդունուած է Ղպտի Եկեղեցւոյ նուիրապետութեան կողմէ: Այսպէս, 21 Օգոստ. ի երեկոյեան, իրենց Մայրավանքէն ներս կատարուած նախառնակին, ժողովրդային համախառն ցնծութեամբ, գունաւոր հրթիռներ կ'արձակէին օդին մէջ, իսկ

յաջորդ առաւօտ, 22 Օգոստոս, հանդիսաւոր Ս. Պատարագի աւարտին, Տիրամօր Ս. Գերեզմանին վրայ կը կատարեն իրենց ուխտը, ճիշդ ինչպէս Ասորիներն ալ կը կատարեն իրենց (ե Յուսաց) տօնին օրը՝ 28 Օգոստոսին:

Աւանդութիւնը չաւնի հաստատ խօսք Տիրամօր ննջման եւ վերափոխման միջեւ ինկող տեղութեան մասին: Ըստ ոմանց, Տիրամայրը իր ննջման յաջորդ օրն իսկ երկինք է վերափոխուած, ըստ ուրիշներու՝ երեք օրեր յետոյ: Թերեւս այս երկուքէն ոչ մէկը անկկատ թողելու մտադրութեամբ է որ մինչ Յոյներ հոս 25 Օգոստոսի առաւօտեան մթնշաղին, Տիրամօր յաբգի նկար մը, Ս. Յարութեան Տաճարի հանդիպակաց Շէրայափառածնայ տունով ծանօթ վանքէն պատկանելի թափօրով, յուսատու ֆաներով, երգեցողութեամբ եւ յոգնախուռն հաւատացեալներու հետեղութեամբ կ'իջեցնեն Գեթեմանիի Ս. Աստուածածնայ Տաճար, Թաղման բուն հանդիսութիւնը կը կատարեն Օգոստոսի 27ին, որ ամբողջ տարուան մէջ յիշեալ արարվայրէն ներս կատարուած փառաւորագոյն կրօնական հանդէսն է: Շէրայափառածով մուտքէն ետք (առաւօտուն), որուն կը նախագահէ իրենց Պատրիարքը, հանդերձ բովանդակ Միաբանութեամբ, կը կատարեն Թաղման կարգ, դազարակերպ եւրուածք մը շրջեցնելով ճիշդ ինչպէս Շէրայափառածնայ դադարած մը կը շրջեցնեն Աւագ Ուրբաթին: Աւ ճիշդ ինչպէս որ Ս. Յարութեան Տաճարին համար Ս. Զատիկ Ճրագալայցի կամ Շէրայափառածնայ օրն է զերազանց խնդուժի եւ խանգաճառութեան օրը, նոյնն է Ս. Կոյսի ննջման օրը Ս. Աստուածածնայ Տաճարին համար, այսինքն երկու անգամին ալ ոչ թէ բուն Տօն՝ Տաղարթի օրը, այլ նախաձեռնակին:

Ճիշդ այդ պատճառաւ, համաձայնուած թիւն գոյացած է որ 27 Օգոստոսին, Հայեր իրենց պարեան Պատարագ մատուցանեն հոն առաւօտեան մուտք, կանուխ ժամերուն փոխան ցերեկին, բացի այն տարիներէն եւր օրը զուգադիպի հիւրակի, այսինքն մեր վերափոխման տօնին:

(1)

Գ. Ճ.